

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Gospod
Miloš Šonc

Pod gozdom c. Vi/9
Grosuplje

Številka: 032-232/2020/2

Datum: 28. 10. 2020

ZADEVA: POKRAJINE V SLOVENIJI

Spoštovani,

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije je Ministrstvu za javno upravo dne 23. 10. 2020 odstopil vaša vprašanja v zvezi s pokrajinami, ki ste jih predhodno naslovili na predsednika Državnega zbora Republike Slovenije. V nadaljevanju vam posredujemo stališča ministrstva do problematike pokrajinske ureditve v Sloveniji.

V tekočem mandatu Državnega sveta Republike Slovenije je ta prevzel pobudo za ustanovitev pokrajin. Ustanovljena je bila strokovna skupina za pripravo pokrajinske zakonodaje. Aktivnosti Državnega sveta na področju pokrajin so se začele poleti leta 2019 in še niso zaključene. Strokovna skupina je pripravila osnutke zakonov o pristojnostih pokrajin, financiranju in splošnega organizacijskega zakona. Ob tem je potrebno poudariti, da so pripravljavci vzeli za osnovo zakone, ki jih je Vlada Republike Slovenije vložila v parlament v letu 2008. Državni svet je organiziral več posvetov na temo uvajanja pokrajin, posvet na temo pokrajin pa je organiziral tudi predsednik republike, kot tudi sami navajate v svojem pismu predsedniku Državnega zbora RS.

Vlada je seznanjena z idejo nastanka pokrajin, ki naj bi nastale na pobudo Državnega sveta RS v sodelovanju z združenji slovenskih občin. To izhodišče, da se proces ustanovitve pokrajin nadaljuje v začelih okvirih, podpira. Državni svet svoje aktivnosti izvaja s stalnim dialogom z občinami in njihovimi reprezentativnimi združenji, njegov cilj pa je vložitev zakonskih predlogov v zakonodajni postopek. S tem bi pomembno pripomogli k realizaciji 143. člena Ustave RS oziroma ustanovitvi pokrajin. Predlogi predpisov o pokrajinah so še v nastajanju, Državni svet RS jih še ni uradno vložil v zakonodajni postopek.

Ustava Republike Slovenije v 143. členu določa, da so pokrajine samoupravne lokalne skupnosti, ki opravljajo lokalne zadeve širšega pomena in z zakonom določene zadeve regionalnega pomena. Pokrajine se ustanovijo z zakonom, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev. V postopku za sprejem zakona mora biti zagotovljeno sodelovanje občin. Glavni cilj 143. člena ustave je decentralizacija Slovenije, to je decentralizirano upravljanje z javnimi sredstvi in decentralizirano odločanje na pokrajinski ravni, prebivalci pokrajin bi preko pokrajinskih svetov uresničevali pokrajinsko samoupravo. Pokrajinska samouprava pa ne bi posegala v lokalno samoupravo v občinah in ne bi zmanjševala samostojnosti občin. Prvotni 143. člen ustave, po ustavi iz leta 1991, je v praksi onemogočal ustanovitev pokrajin. Zato je Državni zbor leta 2006 sprejel spremembo 143. člena

ustave in s spremembo spremenil način ustanovitve pokrajin. Dodan pa je bil pogoj, da se območja pokrajin, se pravi njihovo število, določi z zakonom, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino navzočih poslancev. Do sedaj dvotretjinsko soglasje za ustanovitev pokrajin kljub več poizkusom še ni bilo doseženo.

Sprašujete tudi o kriterijih za določitev območij pokrajin. Teh v kvantitativnem smislu ni, so pa kvalitativni, ki jih v nadaljevanju navajamo in so vezani na zmožnost izvajanja nalog pokrajin. Število in velikost pokrajin je tesno povezana z obsegom njenih pristojnosti in nalog: velike pokrajine bodo lahko opravljale več in zahtevnejše naloge, in obratno. Kot smo že navedli, naj bi pokrajina lahko opravljala tri skupine nalog: lokalne zadeve širšega pomena, zadeve regionalnega pomena in prenesene naloge z delovnih področij ministrstev. Eden najbolj pomembnih ciljev ustanovitve pokrajin je njihova razvojna vloga. Pokrajine naj bi predvsem prispevale k skladnejšemu razvoju Slovenije, razvojne razlike med posameznimi območji v Sloveniji bi se morale zmanjšati. Zato bi morale pokrajine razpolagati z gospodarskimi, človeškimi in infrastrukturnimi viri za izkoriščanje lastnega razvojnega potenciala in pridobivanja sredstev EU. Samo finančno samostojne in s fiskalno avtonomnostjo stimulirane pokrajine bi lahko dosegle želene učinke spodbujevalca razvoja v družbi. Pokrajinam moramo najprej dati vsebino, to so njihove izvirne naloge, ki bi omogočale uveljavljanje interesov, ki se oblikujejo na regionalni ravni. Z obsegom nalog prihodnjih pokrajin je povezan tudi odgovor na vprašanje, koliko javnih sredstev je politika in interesne skupine pripravljena prenesti na odločanje na pokrajinskem nivoju. Pokrajinske uprave bi sestavljali javni uslužbenci, ki bi jih zaposlili preko javnih razpisov, v delu, ko bi šlo za izvajanje prenesenih nalog z delovnih področij ministrstev pa bi bili ti pre zaposleni v pokrajinske uprave.

Vprašanje položaja mestnih občin v pokrajinski ureditvi je pomembno strokovno vprašanje. To pa bi v naših razmerah z enajstimi mestnimi občinami, ki obsegajo poleg območja mest tudi obširno podeželsko okolico, pomenilo, da se obsežna, sicer najbolj razvita območja države že vnaprej izločajo iz sistema dvonivojske lokalne samouprave. Če bi ta območja dobila status pokrajin, bi prišlo do asimetrične slike lokalnih skupnosti in do problematičnega funkcioniranja lokalne samouprave: na eni strani bi imeli mestne občine z velikimi pristojnostmi, ki bi bile v rangu pokrajine, na drugi strani pa navadne podeželske občine z majhnimi pristojnostmi. Kajti mestne občine s pristojnostmi pokrajine bi dejansko onemogočile oblikovanje pokrajin na preostalem območju države; razen tega pa bi tudi osiromašile okoliške občine. Za pokrajine na teh območjih bi ostali zgolj teritorialni obodi okoli mestnih občin brez najmočnejših gospodarskih, kulturnih in socialnih centrov, ki bi pripadali mestnim občinam.

Eno od vprašanj se nanaša tudi na odnos med statističnimi regijami in pokrajinami. Statistične regije Slovenije so ena izmed teritorialnih ravni, za katere Statistični urad Republike Slovenije zbira in izkazuje statistične podatke. Regionalni podatki se uporabljajo za podporo regionalnemu razvoju, pri strokovnem načrtovanju in merjenju učinkov regionalne politike ter za družbenogospodarske analize. Območja statističnih regij so bila osnova pri pripravi raznih predlogov regionalizacij, vendar jim v celoti predlogi za ustanovitev pokrajin niso sledili.

Z lepimi pozdravi,

Urška Ban
Državna sekretarka

POSLATI:

- G. Miloš Šonc, milos.sonc@gmail.com
- Spis, tu

V VEDNOST:

- Generalni sekretariat Vlade RS,
- Državni zbor RS,